

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frral fizethetnek elő, féleves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czimzendő.

A hirdetési díjazabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János**; Berde Áron, Szabó Sámuel, Szentgyörgyi József, Vörös Sándor,
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos.**

Tartalom: Gazdasági befektetésekről jelen viszonyaink között. **Hadviger Albert.** — A sorvetés. — Kertészeti szakosztályunk működése IV. **Szentgyörgyi Lajos.** — Egyleti mozgalmak. **Választm. ülés 1881. július 28-án.** — Egyveleg. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések. —

Gazdasági befektetésekről jelen viszonyaink között.

Csak a teremtőnek állott hatalmában, hogy egyetlen „legyen” szavára létesüljön mindaz a mit akart, de nekünk parányi teremtményeinek, kik nagy műve alkotásának alapja az ok és okozat közötti szakadatlan egymásután következőképp állottunk elő s a szerint kell minden tevékenységünknek alakulnia, — habár a teremtés remekeinek is nevezhetjük magunkat — még sem áll hatalmunkban még a legparányibb csekélységet semmiből előállítani, pusztán akaratumk erejével — pedig ez is hatalom.

Oly szigorú s oly megmásíthatatlan szabálya az ok és okozat törvénye a nagy mindenségnek és pillanatonkénti nyilvánításában annyira el van ismervé, hogy szorosabb értelemben a „semmi”, mint szó fennállhat ugyan, de mint világos fogalom nem; mert tárgy, melyet megjelöl, nem létezik.

Az emberi kutató természet a tárgyak benyomása alatt azoknak eredetét keresi, mert tudja, hogy minden okozatnak oka van.

Egyik dolog a másikat szüli, állítja elő s az emberi tevékenységnek új dolgok és tárgyak előállítására irányzott működése nevezhető üzletnek, az előállított dolgoknak pedig, mint okozatoknak oka képezi a befektetést.

Befektetés tehát a munka, a munka megszerzésére kiadott érték vagy pénz és minden oly kiadás tágasabb értelemben, melynek eredménye javak előállítását vagy ezek előállítási

módjának megkönnyítése vagy hatóságosabbá tételére van irányozva.

Ezek szerint tehát arányban kellene állani a befektetések mérvével az eredménynek és a befektetést mint okot véve fel, az okozatnak vagyis az eredménynek elmaradhatatlannak kellene lennie.

És ez is volna, csakhogy „egy a szükséges dolog”. Előhaladott korunkban, midőn az üzletek oly sokfélék, szétágazottak és sikerök oly számos tényezőtől feltételezött, nagyon jól kell ismernie üzlete minden részletét s az arra befolyó tényezőket annak, ki befektetéseket haszonnal akar tenni — tehát ez a szükséges dolog nem egyéb, mint épen az üdvözülésre a hit — az üzleti befektetések sikerére a szakértelem.

Szakértelem nélkül gyümölcsöző üzleti befektetéseket tenni nem lehet.

Az eddig elmondottak valóságáról meg levén győződve két dolog jut eszembe, először: hányan vannak, kik gazdaságukba szakértelem nélkül tesznek befektetéseket s másodsor hányan vannak, kiknél megvan a szakértelem, tudnák hogyan, mikénts mire kellene, de nyomasztó pénzviszonyaik között csak jámbor óhajtàssa kell beérniök.

Az elsők között sokan vannak olyanok, kikről épen nem lehetne elmondani, hogy a földmivélés terén nem szakértők. Nagyon jól tudják, hogy kell művelni a földet, mit ér a trágya, hogyan kell azt alkalmazni. Jártasak az állattenyésztés különböző ágaiban, feltudják fogni a jó gazdasági eszközök és gépek előnyét s ezek kezelésében is otthon érzik magokat, bírják a kellő természettudományi ismereteket — ismerik azon természeti tényezőket, melyek a növények tenyésztésére, fejlődésére befolyással vannak, jártasak a vegytanban, mint a földmivélés alaptudományában és működésüket a tudományos ismeretek világánál irányozhatják a siker felé és mégis sokan

vannak ezek között, kik éppen gazdasági befektetések által teszik tönkre magukat. Pedig az ilyeneknek, ha valaki szemébe mondaná, hogy nem szakemberek, legérzékenyebb oldalakon sértené meg.

És mégis igazuk volna, mert a gazdasági üzlet és a gazdaság szakemberének üzletembernek kell lenni, kinek tettei és tervei szigorú számításra alapuljanak.

Vezérelve legyen a takarékoság s ne egy elérni óhajtott jövő képzelet alkotta ragyogásánál, mely könnyen vakít, hanem a számításnak a valót részrehajlatlanul kiderítő világánál ismerje és mérlegelje erejét s a szerént irányozza működéseit. E nélkül a legproductívabb célokra tett befektetések is károsak lehetnek, kivált napjainkban, midőn olcsó tőkéhez jutni oly nagy ritkaság, de sőt lehetetlen is.

Jelen viszonyaink között mezőgazdasági üzletbe helyezett tőke után 4—5% termelésével tökéletesen meglehetünk elégedve csak tehessük meg, de hol találunk tőkét 4—5%-ra? És mégis akad példa rá, hogy nem csak befektetéseket tesznek, de földbirtokot vásárolnak 10%-os kamatra kölcsönzött pénzzel!

Hol itt az út, nem a sikerhez, de a bukás elkerüléséhez?

Az ilyen bukások aztán károsan hatnak nem csak az illetőkre, hanem a közérdekre is, a mennyiben a gazdasági befektetésektől elidegenítő példa gyanánt szolgálnak.

Ebből tehát az következik, hogy a befektetésektől, habár nehezen is tehetjük: ne idegenkedjünk, hanem biztos számítás alapján annyira, a mennyire tehetjük, tegyük meg, de éppen fentebb jelzett nyomasztó gazdasági viszonyok között mily uton?

Gazdáink azon része, kiknél a szakértelem üzleti szellemmel párosult s kik éppen számítva gazdálkodásuknál fogva kénytelen belátni, hogy a jószág jövedelméből nemhogy befektetésekre jutna, hanem megélni is csak takarékoskodva lehet, azt hiszem megfogják találni erre az utat.

Hiszen e cikk elején említém, hogy a munka is befektetés!

Ha nincs befektetésekre pénzünk, tegyük meg azt kétszerezett munkával és szorgalommal. Képezzük gazdasági üzletünket egy vizitáló medenczének, melybe kitartó munkával s fáradhatatlan szorgalommal kell a vizet bevezetnünk, de melynek oldalfalait a takarékoság és számítás cementjével kell vízhatlanokká kiraknunk. Így ha a reánk nehezülő terhek és kiadások képében folyónak is kell abból kiömleni, könnyebben megtelik, mielőtt a folyó apadni kezd.

Keves jövedelmünkéből keveset, de mégis juttatunk gazdaságunk javítására — önmegtartóztatásunkkal is. Így a rögző akadálytelt uton lépésről-lépésre ugyan, de biztosan haladva, végtére csak célzt érünk s meglátjuk mosolyogva derülő hajnalát egy szebb gazdasági jövőnek.

Hadviger Albert.

A sorvetés.

Ez a művelésmód nem új, (mert már az ókori görögök is ismerték), de még sem általános. Oka ennek abban rejlik, hogy nagyon sokat igényel s mert rendszeren jobban szeretjük az egyszerűt a komplikáltnál. De sok a mellett az előnye is, a melyekért méltó volna mindenütt alkalmazni, hol csak helyén van.

Előnyei a következők:

A sorvetésnél sok vetőmagot takarítunk meg és pedig annál többet, minél jobban megmunkált, trágyázott és minél gyomtalanabb a talaj. A sorvetés erősebben meggyökerezik, mint a széles vetés, a növény egymást védi és öszszeszorul, de a mellett terc egyenletesebb a meggyökerezésre s ez annál inkább áll, minél pontosabban visszük keresztül a sorvetést. Nem is lehet ekkép csodálkozni azon, ha fele vagy kétharmadannyi magot takarítunk meg. De nagyon szükséges, hogy tökéletes és kellő vetőmagot használjunk.

A sorvetés gyorsabban fejlődik, talán azért is, mert a levegő körforgása gyorsabb és egyenletesebb. Kései vetésnél tehát mindig előnyösebb a széles vetésnél.

A sorvetés — ha jó gép áll rendelkezésre — a vetés egyenletes elosztását teszi lehetővé, a mi annak kicsírázására és fejlődésére nézve csak hasznos lehet. Hatalmunkban áll a vetést oly mélyre helyezni a földbe, a mely mélyre akarjuk és célszerűnek tartjuk. Ez a közös vetésnél, még ha géppel teszszük sem lehetséges tökéletesen.

Az egyenletes vetés és egyenletes növényesedés következtében egyenletesebb a tökéletes kalászos megérése, ha egyébként a talaj jó. Nagy kalászt sok nehéz és kevés könnyű maggal hoz. Ellenben téves az a hit, hogy több véka magot ad, mint a széles vetés — ugyanoly feltételek mellett. A kinek azonban tökéletes magra van szüksége, az, a hol csak lehet a sorművelésre fog áttérni.

Hogy a sorvetés téli terményképen és azonos talajviszonyoknál jobban vagy rosszabbul tele-e a közös vetésnél, még eddig nem lehet eldönteni, mert a tapasztalás még nem régi. A sorvetés ugyanis a kontinensen csak a sorvető gép feltalálása óta kezd terjedni, (a kézzel foganatosított sorvetés ugyanis igen drága s nem éri fel az előnyöket; ezért is adták fel a rég ismert sorvetést, mig nem a sorvető-gép ismét behozta). Téli vetésnél mindenesetre célszerű, a mennyire csak lehet, jókor kezdeni sorvetést, hogy az még a kedvezőtlen telet is megállja. A vetés elnedvesedésétől félni nem lehet, mert a sorvetés ritkább a közös vetésnél.

Gyomos és nem trágyázott földön nem jó a sorvetés! Ez csak magasabb művelésnél van helyén. A mellett mélyen kell a földet munkálni, hogy a sorba vetett termény meggyökerezését elősegítsük.

Nehéz, rögös földön a sorvetés nem lesz jutalmazó, mert ritkán sikerül az ily földnek a sorvető-gép használására való alkalmassá tétele. De legkövőbbé sem készíthető elő az ily föld téli vetésre. Nyárra is csak akkor, ha tél előtt vetésre szántjuk s tavasszal többé az ekét nem használjuk, úgy, hogy a talaj a téli fagy következtében könnyebben munkálható meg. A köves talajon sem lehet a sorvetést használni.

A terméynemek közül az árpa látszik a sorvetésre legalkalmasabbnak, mert könnyen meggyökerezik a sorban, szép nehéz magu kalászt ad. A magot tehát megtakarítjuk és az aratás mégis jó. Még a sorvetés legnagyobb ellenségei is elismerik ezt és egyikök így nyilatkozik: „ha valaha valamely terményt sorba vetnék, akkor az csak árpa volna, mert ez a legalkalmasabb a célra.“

Sokan azt állítják, hogy a sorvetés kevesebb szalmát ad, mint a közönséges. Ez csak feltételes igaz. A nem igen jó talajnál ez áll. De jól művelt földben a sorvetésnél ép annyi a szalma, mint a másiknál. Mert az aratott termény tömege nem a vetett mag után, hanem a talaj műveltségi foka után irányul. A művelt földben nem is ismerik meg, ha a termény már kalászos, hogy az sorvetés. Csak az aratás után látni ismét a sorokat.

Hogy mi előnyösebb, a szűk vagy a széles sor, azaz melyik sortávolságnál legnagyobb a hozadék? bizonyosan meg nem mondható. Széles soroknál jól műveltnék kell a földnek lenni. Mert ekkor nemcsak lehet, hanem kell is a sorközi földet géppel megkapálni, mert másképp meggyomosodik. A talajművelésre igen hasznos a sorvetés megmunkálása. De még nem tudni, vajjon nem ad-e a meg nem munkált szűk sorvetés több magot és több szalmát. Évek hosszú során át kellene ennek kitudása végett kísérleteket tenni, a mi pedig tudtunkkal, eddig meg nem történt. Szűkebb soroknál, pl. 18—21 cm. távolság mellett, igen sok vetést kitépünk a kapálással. Ilyenkor csak angol kézi kapával lehet dolgozni, melylyel 6—12 személy végez el egy hektárt. A költség tehát jelentékeny. De a közönséges vetésnél némely évben még a legműveltebb talajon is szükségessé váló gyomlálás kétszer, sőt háromszor annyiba is kerül. Sőt az évek átlagában még olcsóbb lesz a sorvetés kézi megkapálása és hasznosabb lesz a talaj művelésére, a közönséges vetés gyomlálásánál.

A sorvetés költsége azonban nagyobb a közönségesénél. A nagy Garret-féle vetőgép három személylyel és három vagy négy lóval naponként mintegy öt hektárt vet be; ezt a területet pedig két ügyes vető szinte elvégzi. De a magmegtakarítás még ezt a költséget is fedezi, pedig a sorvetésnek még ennél több előnye is van.

Az erős talajnál tehát folyton terjed a sorvetés. Németországban már a parasztok is alkalmazzák. Sőt Berlin mellett egyik paraszt egylovas sorvetőgépet talált fel, — melyért egyik kiállítás annak idején meg is jutalmazta. Ő aztán a többi paraszt vetését is ellátja. A vetések állása kitünő.

A sorvetés általánossá nem lehet, de többé eltűnni sem fog. Ha pedig többre képes sorvetőgépeket készítenek, még nagyobb területet lehetne az ily művelés alá vonni.

(Gazd. mérnök.)

Kertészeti szakosztályunk működése.

IV.

(Vége.)

Az ülés folyamán az a közönség nyilvánított, miszerint gyümölcsstermelőink annak idején szólítottassanak föl, a tekin-

tetben, hogy hogyan áll, milyen kilátásuk van az idej gyümölcsstermést illetőleg? Mely áprilisi határozattal kapcsolatosan most bátrak vagyunk érdekeltjeinket tisztelettel föl hívni szives tudósításaik megtételére, melyből minden bizonynyal csakis haszon háruland mélyen tisztelt ügyfeleinkre, minthogy gyümölcsbazarunkat is főképp ez ügyön segitendő célból létesítette az erdélyi gazd. egyesület.

Különben gyümölcsészeti statisztikai szempontból is óhajtanó lenne tudnunk, hogyan áll Erdély hazarészünk.

Épen ezért ismételtén kérjük termelőink s illetőleg tudósítóink értesítését, hogy így a már is, de hova tovább mind többen-többen jelentkező vevőknek óhajtott mennyiségű anyaggal állhassunk rendelkezésére.

Az április 27-iki ülésben nyert megoldást a gyümölcsbazar ügye, mely ülésben a Tauffer-czég is képviselve volt, mint érdekelt fél. Alapos eszmecsere után határozatot: a bazar az idén jun. 1-én nyílik meg és 1882. január 31-én zárul be.

A Bazar Tauffer Ferencz ur bel-középutczai boltjában és mellék-helyiségeiben lesz elhelyezve, a berendezési költségeket (asztal, állványok, tányérok stb.) az egyesület viseli, a kezelési költségekre az első évben nem átalány, hanem a fölmerülő munka arányában lesz meghatározandó a fizetés, melyet a Tauffer-czég kárpótlásul nyer. A gyümölcsbazar ezen költségeiről, valamint kezeléséről és forgalmáról a Tauffer-czég külön pénztári, illetőleg levelezési könyvet vezet, mely a szakosztály tagjai ellenőrzésére mindig nyitva áll. Mely határozathoz Tauffer ur hozzájárulván, titkár megbízott, hogy a jövő szakosztályi ülésre a közönséghez intézendő felhívás*) szövegét bemutassa, hogy aztán közzététethessék.

A szöveg a május 4-én tartott ülésben felolvasatván, helyben hagyatott s elhatározatot, hogy az összes erdélyrészi lapok, szaklapok, összes egyesületek és végre mindazoknak megküldessék, kik a múlt évi kiállításra (1880. okt. 28—nov. 4.) külön meghívót kaptak, mely dologgal a titkár-szerkesztői hivatal bizatott meg.

A május 11-idi ülésnek ismét több érdekes tárgya volt, de a mely közül csak azt jegyezzük ide, hogy a szakosztályi jegyző ismét néhány erdélyi ősi alma szines képét mutatja be, kijelentvén, hogy ezuttal egyszersmind az utolsókat e saisonban, mivel már a gyümölcsök túlerettségekben mentek át s így nem alkalmasok a lefestésre.

Összesen 15-féle örökített meg Propper tanár által, 9-féle 3—3 képben s 6 két-két képben, mely együtt 39 frtba került.

A rajzok már is egy esinos kis füzetet alkotnak, melyek mindenikéhez leírás csatolattik, a mit még a tél elején meg is kezdett Szabó Sámuel tagtárs s a mint ideje engedi, folytandja is.

*) A felhívás az Erdélyi gazda folyó évi 19-ik számában lett közölve, melyre újból is kérjük érdekeltjeink becses figyelmét.

Erdélyi s később honi s más jelesebb gyümölcsaink rajzoltatásait szintén folytattatjuk, a mint az idő és arra való pénzügy az igazg. választmány kegyessége folytán engedendi; addig pedig látunk más dolgaink után.

Szentgyörgyi Lajos,
szakoszt. jegyző.

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1881. július hó 28-án.

Tartott alelnök Szabó József elnöklete alatt, jelen voltak: Páll Sándor, Szentgyörgyi Lajos, Demeter Károly, Sárosy Pál, Vörös Sándor, K. Biasini Domokos és a titkár.

179. A július 4-iki ülés jegyzőkönyve felolvastatván — a mai jegyzőkönyv hitelesítésére Páll Sándor, Demeter Károly és Sárosy Pál urak kéretnek fel.

180. Kolos-monostori igazgatóság 301. sz. a. az ösztöndíjak és szabadhelyekért összesen 30 folyamodónak kérvényeit beküldi, —

181. Titkári jelentés e kérvényekről — a jelentés alaposnak és az igazgatósági javaslattal is majdnem egybehangzónak találtatván, igazgató választmány azt teljertalmulag elfogadja és ennél fogva a nmlgu ministeriumnak következő kijelentést mutatja be:

a 10 ösztöndíjas helyre: Soulavy Antal, Török György, Borsos Sándor, Tibád Árpád, Finta Géza, Demeter Lajos, Palló Imre, Hamar Gyula, Molnár Géza és Pál Miklóst ajánlja;

az 5 hirdett szabad helyre: Ritter Imre, Moosáry Pál, Plachy Béla, Mirgay Sándor és Rausch Lászlót;

a netán még betölthető szabad helyekre: L. Franz József, Szemes Árpád, Altorjai Dezső és Tanka Sándort.

Egyuttal választmány, tekintettel Versényi Zsigmond VI. osztályt a zilahi gymnasiumon végzett tanuló családi körülményeire, szegénységére és szorgalmára, azt a nmlgu ministeriumnak külön kegy-díj melletti felvételre melegen fogja ajánlani.

182. Kertész Krézsek István kötelező nyilatkozatot tesz, hogy a 225. sz. a. vele közlött feltételeket elfogadván, kéri a köztelekre vonatkozó részletes szerződést 1882. január 1-étől számítandó 10 évre megkötni — a részletes szerződés szövegéhez titkár utasítottatván, az ugy a kertészeti szakosztálynak, mint az egyleti ügyvéd urnak lesz bemutatandó és végleges megállapításra a választmány elé terjesztendő.

183. A nmlgu ministerium által kiosztani ígért Göndöcs kaptárokra 12 előjegyzés beérkezvén — illetékes helyre felterjesztendő lesz.

184. Ministerium 15,892. sz. a. a román és szerb marhabevitel tárgyában beadott egyleti felterjesztésekre válaszol — tudomásul szolgál.

185. Ministerium 20,668. sz. a. tudatja, hogy az időjel-

zési táviratok ügyében a tárgyalások folynak, a monostori adatok átengedése iránt pedig intézkedett — tudomásul szolgál.

186. Ministerium 23,512. sz. a. a kísérletezés végett óhajtott kemény természetű buzákat rendelkezésre bocsátani kész, ha azoknak faja s beszerzési forrása vele tudatva lesz — elintézés végett a földmívelési szakosztályhoz tétetik át.

187. Ministerium 22,873. sz. a. a budapesti gyümölcskiállítás pártolására buzdít, hasonlóképen

188. Az orsz. magyar gazd. Egyesület is ezen vállalatát támogatni kéri — a programminél szélesebb körben való elterjesztése czéljából lapunkban egész terjedelmében közölve lett és az olvasó közönség figyelme ezután is koronként e kiállításra fog irányoztatni. Ha mindamelllett igazgató választmány nagy sikert és részvétet nem vár, ugy ez egyedül annak lesz tulajdonítható, hogy a kítüzött határidő, — mely gyümölcsaink leszedését legkésőbb september közepén megejteni parancsolja — erdélyrészi viszonyaink alatt egyáltalában, az ideai esztendő véve fel pedig különösen korainak tűnik fel, ugy, hogy a késő őszi és téli gyümölcs — mely pedig legfontosabb — bemutatására gondolni sem lehet, miről ugy a nmlgu ministerium, mint a t. rendező egylet értesítendő lesz.

189. Orsz. magyar gazd. Egyesület a gazdasági Enquête tárgyalások jegyzőkönyveit 5 terjedelmes füzetben megküldi — könyvtára helyezettvén, a t. Egyletnek becses adományáért külön fog köszönet mondatni.

190. A cseh Landesculturrath 188 $\frac{1}{1}$ -ről szóló működési jelentését küldi be — köszönettel fogadtatott.

191. Görzi gazd. egylet a phylloxera ügyében teendő közös lépésekre szólit fel — egyelőre tudomásul szolgál, míg a szintén felkért orsz. magyar gazd. Egyesület e tárgyban nem intézkedik.

192. Borászati kormánybiztos figyelmezteti a bortermelő közönséget, hogy ismeretlen vevőknek ne hitellezen — lapban közlendő.

193. Borászati kormánybiztos a szőlő helyi és kivitel fogyasztására alkalmas csemegeszőlő szállítására vállalkozó szőlőtermelők névsorát kéri — összeállítását titkárra bízott.

194. Kolozsmegye alispánja 4516. sz. a. az alakítandó gazdasági egylet érdekében kiküldött megyei bizottságot tudatja s a mi tagjaink megnevezését kéri — Báro Jósika Sámuel, Girsik János és Dr. Berde Áron lévén még a május 2-án tartott ülésből e célra kiküldve, neveik közölni foguak.

195., 196. és 197. Udvarhely, Maros-Torda és Alsó-Fehér megyék az eladó 2—3 éves csikók létszámát tudatják — a lósorozó bizottsággal közölni fog.

198. Szebeni hadparancsnokság 674. sz. a. köszönetet mond a csikótelepek ügyében az egylet részéről tapasztalt szakavatott és buzgó közreműködéséért — örvendetes tudomásul szolgál.

199. Numa Dupuy vetőmag páczoló szerét ajánlja — megkísértése elhatároztatott.

200. Gámán nyomda különféle nyomtatványokról szóló számlája — 91 frt 18 krral kifizetésre utalványoztatott. —

Hitelesítik:	Szabó József,
Páll Sándor,	egyleti elnök.
Demeter Károly,	Gamauf Vilmos,
Sárosy Pál.	egyleti titkár.

EGYVELEG.

— Budapesti VIII. nemzetközi gabona és magvásár. A budapesti áru- és érték-tőzsde tanácsának határozata szerint, az idej, egy gépkiallitással egybekötött budapesti VIII. nemzetközi gabona- és magvásár f. é. Szeptember hó 1-ső napján fog megtartatni. — Általános határozatok: a.) A budapesti VIII. nemzetközi gabona- és magvásár az „Uj világ“ kertj helyiségeiben (a Tüköry-féle töltésen) f. é. szeptember hó 1-én reggeli 8 órakeresengetési-jel mellett fog megnyitvatni és ugyan ily jeladás által délután 5 óraker bezaratni. b.) Belépti jegyek augusztus hó 30-áig délelött 1 frtnyi díj mellett, a tőzsde titkári hivatalában válthatók és a gabonavásár napján csakis a gabonavásári pénztárnál kaphatók. c.) Külön helyek, asztallal és ülésekkel ellátva, 10 frtnyi díj előleges lefizetése mellett kaphatók. A kik oly helyekre számot tartanak, sziveskedjenek legkésőbb folyó évi augusztus hó 20-áig a tőzsde titkári hivatalában eziránt nyilatkozni, minthogy külön helyek csakis korlátozott számban állnak rendelkezésre. d.) Sürgönyök és levelek fel- és kiadására, külön magy. kir. távirda- és postahivatal fog felállitvatni. A gabonavásárt látogatói felkéretnek, hogy a hozzájuk intézendő sürgönyöket és leveleket, lehető leggyorsabb kézbesithetése végett, „Budapest gabonavásár“ (Budapest, Saatmarkt) jelzés mellett czimeztessék. e.) A tőzsdei titkári hivatal ezen napon a gabonavásáron is irodát nyit, a hol a látogatók szükséges felvilágosításokat készséggel nyernek és fuvartariffák is kaphatók lesznek. A vásáron, a t. látogatók használatára, egy telephon is fog felállitvatni. f.) A gabonavásár gépkiallitással, továbbá a malom- és szeszipar szakmába vágó szerek kiallitásával lesz egybekötve. Ezen kiallitáshoz a bejelentések a szükségelt térterjedelme kijelölése mellett legkésőbb f. é. augusztus 15-éig a tőzsde titkári hivatalához intézendők. Minden kiallitó 10 frtnyi díjat tartozik e helyért fizetni. g.) A cs. kir. Dunagőzhajózási társulat személyszállító hajóin ugyszintén az üszög-mohácsi vaspályán a gabonavásárt látogató t. közönség számára, az ide- és visszautazásra 33 $\frac{1}{3}$ %-nyi menetdíj-leszállitást engedélyezett, mely kedvezmény f. é. augusztus hó 26-ától bezárólag szeptember hó 6-áig érvényes. Ennélfogva figyelmeztetnek az idegen látogatók, kik ezen utazási kedvezményben részesülni kívánnak, hogy idejében rendeljék meg a szükséges igazolványokat, a melyeket az 1 frtnyi belépti-jegy előleges váltása ellenében (de nem után-

vét mellett) a tőzsde titkári hivatala az illetőknek azonnal megfog küldeni. A magyar ugyszintén az osztrák vaspályák ellenben a menetdíj leszállitását az idej megtagadták. —

— A felső-magyarországi halász-egylet augusztus 14-én Rózsahegyén Gróf Migazzy Vilmos elnöke alatt közgyűlést tart.

— A taraczk kiirtására Fischer R. azt ajánlja, hogy a taraczkos földön addig kell juhokat legeltetni, míg az kopaszra legeltetik. 8—10 nap mulva, mikor a taraczk ismét kihajt, ujra le kell az uj hajtásokat etetni. Másik 8—10 nap mulva a föld oly sekélyen, a mint leheséges, legzélszerűbben pusztá hámozó ekével felhasogatandó s azonnal könnyedén beboronándó. Mihelyt a föld kizöldül, ismét ráhajtjuk a juhokat, melyek a taraczkhajtásokat és kiálló gyökereket örömett leszedegetik. Ezután, ha szükséges, még egyszer fel kell boronálni s juhokkal leetetni, s végre lehetőleg mélyen apró fogásokkal felszántani. A következő évben az így kezelt föld bizonyosan ment lesz a taraczktól, mert ennek mélyre forgatott, előbb jól elgyengített gyökerei biztosan elhalnak. Ez eljárás oly földnél czélszerű, melybe tavaszi vetést akarunk vetni. Ha azonban a taraczkos földbe őszi életet akarunk vetni, az említett manipulációra aligha lesz elég idő. Ilyennél elég, ha a rajta levő taraczkot időről-időre juhokkal leetettjük, mindaddig, míg az őszi szántás ideje elérkezik. Ilyenkor nagyon czélszerű, akár trágyáztatik meg, akár nem, előbb felületesen s csak azután jó méjjen vetés alá felszántani. Az öszivetés közé e czélből czélszerű lóherét, luczernát, fűmagot, lent, vagy másféle növényt vetni. melyek a vetéssel együtt kikelve annak learatásáig ugyan fejlődésökben visszamaradnak, ezután azonban hirtelen elhatalmasodva, a talajt beárnyékolják. E beárnyékolás pedig a taraczk kiirtásánál azért fontos, mert az ilyképen beárnyékolott földön az nem tenyészik, sőt ha már kikelt is kipusztul.

(M. F.)

— A földi-balhákkal ellen Dr. Plantenak egy konyhakertjében a földi-balhákkal mintegy 1000 darab ültetvényét teljesen elpusztították, valami 3000 káposztafélékből álló ültetvényét is kegyetlenül megtizedelték, hogy mily idővesztesége és mily késedelmet okoz ez, könnyen belátható. A földi-balhák ellen, mint minden más ellen, tömérdek recept van; így megpróbálják a kormot, hamut, madár-léppel bekent deszkákat, rovarport, petroleumot stb. E szerek azonban vagy semmit sem érnek, mint a hamu és korom, vagy mint a petroloum és rovarpor, oly drágák, hogy nagyobb területen többbe kerülnek, mint maga a főzelék. Dr. Plante a következő sikeres eljárást követte a földi-balhákkal kiirtásánál: „A gázgyárból hozattam egy kis sörös hordóval sűrű kátrányt, evvel bekentem kis pappendecklőből készült kúpokat, melyek 30 cm. magasak és 15 cm. átmérőjűek voltak most két fut egy-egy kuppal neki indítottam a veteményes táblának, kik az egyes növényeket gyengén megveregtetve, a kúpokat feléjük tartották, minek következtében ezek kátránnyal bekent belfelülete rövid időn megtelt földi-balhákkal, mikor is a kátrányt bolhástól együtt kaparó vassal levakarva, elégették; azután ujra bekenve a tölcsér belső felü-

letét, ismételték az eljárást. Egy növényhez egy nap legalább 5—6-szor kell menni, legingább a reggeli vagy estvéli hűvös órákban, mikor a balhák nyugodtabban ülnek helyökön. Plante ez eljárás mellett 2 nap alatt teljesen megszabadította kertjét a pusztító rovarféregtől.

— Fák és bokrok ültetését ritkán szokták a vidéki gazdák nyár derekán, július és augusztus hónapokban eszközölni s általában azt hiszik, hogy az ilyen ültetések nem fogamzanak meg. Ez kétségkívül így is van nagyobb távolságból szállított fákkal; kisebb távolságokra azonban, mint egy amerikai gazda állítja, bizvást lehet átvenni; legalább e gazda gyakran ültetett ily kisebb bokrokat és fákat nyár közepén is sikerrel. A fát vagy bokrot úgy kell kiásni, hogy a gyökerek közt levő föld lehetőleg mind rajta maradjon, az áthelyezés után pedig a fa körül a földet körülbelül 1 méternyire 15 centiméternyi vagy még vastagabb széna vagy szalmaréteggel tanácsos behinteni. Így a gyökerek nedvessége mindaddig meg fog maradni, míg növések az új helyen megkezdődik. (M. F.)

— Madárbarátok figyelmébe. A június hó hideg esős napjain tudvalevőleg sok fecske hullott el, mert a táplálkozásra szükséges rovarokat a levegőben nem találhatták. A zürichi cantonban egy természetbarát e bajon segitendő, mindenféle kísérleteket tett. Végre sikerült megfigyelnie, hogy esős időben a bogarak, legyek és szunyogok a fák és egyéb növények levelei alsó részére menekülnek. S csakugyan, midőn egy délután kertjében egy fát jól megrázott, ezer meg ezer rovar volt kénytelen buvóhelyét elhagyni s keresni más tanyát. S alig hogy ez megtörtént, egy csapat éhes fecske jelent meg s az okos, éles szemű madárrák vilámsebes repülés közben felkapkodták a rovarokat. Miután a kísérletnek meglett a kívánt eredménye, a kert tulajdonosa szolgálival minden esős napon megrázatta a fákat, a bokrokat s a madarak mindannyiszor legkisebb félelem nélkül rohantak oda s kedvükre laktak jól a fölriasztott legyekkel s szunyogokkal. Vidám csiripolással köszönték meg azután a jótéteményt s gyakran a szomszédos ház tetejére röpdöstek, hol ebéd után látható megelégedés közt végézték szokott toltette jüket. (G.)

— A gyakori átültetés befolyása a gyümölcsfákra. Egyik német gyümölcs-tenyésztő írja, hogy néhány év előtt egy kertben vagy egy tuzat gyümölcs vadonczot látott, melyeknek mindegyike meglepően szép és aránylag jó gyümölcsöt termelt. A kert tulajdonosa közölte vele, hogy e fákat háromszor ültette át egyik helyről a másikra s ezek minden átültetés után szebb gyümölcsöt hoztak. E szerint az ismételt átültetés és a talaj változtatása a vadoncz természetét is előnyösen változtatja meg és ha ilyen vadonczba nemesítünk, az alany kedvező hatást fog az oltógalyra is gyakorolni. (M. F.)

— Kötőfék nehezzen vezethető ló számára. Makranczos lovak számára igen czélszerű a kötőféket úgy szerkeszteni, hogy a ló orrára eső szij helyett egy lánczot alkalmazunk; az alsó állkapocs alatti szijat pedig hurokszerűen átvezetjük egy karikán; ezen hurokba egy másik karika létezik,

melyhez a fékszára kötendő. Ha a ló nem akarja a vezetőt követni, ez a kötőfék huzása által annyira szűkítheti a láncz és a szij által képezett és a ló orrát és állkapcsát körülfogó gyűrűt, hogy ez a lánczszemek segítségével oly nyomást fog gyakorolni a ló orrára, mely észre téríti s azt rövid idő alatt engedelmségre készíti. (M. F.)

— Különféle madár tojásainak száma és a költés tartama. Bulbuk Adorján kerületi állatorvos a madarak egész seregéről közöl adatokat és számos szárnyasra vonatkozva tenyésztőjében szerzett magának azokról meggyőződést. Talán e lapok t. olvasóit is érdekelni fogja néhány ilyen adat ismertetése. A siket fajd (tetra urogallus) 7—10 világosbarna foltos tojást rak s 28—30 nap alatt költi ki; a fácán 10—20 tojást rak, melyek olajszerű, barna foltos színűek s kiköltésük 24 nap tart; a gyöngytyuk (numida meleagris) 16—24 tojást rak, azok színe sárgásfőhér veresbarna foltokkal, a kiköltés ideje 25 nap; a házi galambnak csak 2 fehér tojása van, 17—20 nap alatt költ; a pulyka (veleagris gallopavo) 25, sőt 30 tojását, melyek fehér alapon vöröses sárgán pettyezett, 28 nap alatt költi; a szalonka (scelopax gall.) 4—5 szennyes zöld, barnafoltos tojást rak s 21 nap alatt költi ki; a fogoly (perdrix ciner) 20—24 szennyes zöldesfehér tojást 21 nap alatt költ ki stb. — (V. É.)

— Csizmák és cipők vizáthatlanná tételére igen czélszerű a ricinus vagy másképen u. n. gépolaj, ez ugyanis nemcsak a likacsait tölti ki a bőrnek, de azt egyszersmind puhává és hajlékonyná is teszi. Új csizmának talpát forró lenolajjal, bőrt pedig ricinus-olajjal kell jó erősen bedörzsölni, miáltal a csizma nemcsak vízmentes, de tartósabb is lesz. Oly csizmatalp, mely lenolajjal be lett kenve, csaknem kétszer annyi ideig tart, mint olyan, mely e kezelésnek alávetve nem volt. Ez különösen nagy családokban fontos, melyeknél a lábbelikre kiadott pénz évente meglehetősen összeget tesz ki. Minthogy a ricinus-olaj — kivált ha fűszeresnél vásároltatik — nem drága s nem is sok kell belőle, a lábbeliek kezelésére fordított ezen kevés költség nagyon kifizeti magát. (M. F.)

— Makranczos lovak megpatkolása. A patkolásnak ellenálló lovaknál a következő eljárás igen czélszerű: Vessünk a ló nyakába, közvetlen a patkolás előtt, egy szoros kötélmurkot. Az állat farkához egy másik kötelet erősítsünk s azután a nyakba vetett hurok kötelének végével az egyik oldali csipő felett összekötjük, úgy, hogy a két kötél a lehető legnagyobb mértékben közelíthessék egymáshoz, mi által az állat farka a torkával érintkezik. Ezután vessünk egy darab fát s ennek segítségével a két egyesített kötelet addig csavarjuk, míg a fark igen erősen megteszül. Most egész kényelemmel foghatunk a patkoláshoz, mivel a lónak megfeszített farka a nélkül is fájdalom annyira emelkedik, hogy inkább eltüri a megpatkolást s úgy áll az egész idő alatt, mint egy bárány. (M. F.)

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd“ nyomán.)

Gabona és gyapjúpiacz Budapest, 1881. július 31-től augusztus 6 áig.

Buza szilárd üzlet, forgalom 60,000 metermázsa, ár 12 frt 50 kr.

Rozs szilárd üzlet, forgalom 5000 metermázsa, ár 8 frt 50 kr.

Árpa jó üzlet, forgalom 3000 metermázsa, ár: takarmányárpa 6·30 frt, seres árpa 8·50 frt.

Zab szilárd üzlet, forgalom 5000 metermázsa, ár 7 frt.

Törökbuza szilárd üzlet, forgalom 20,000 metermázsa, ár 6·50 frt.

Gyapjú. A lefolyt héten gyapjúban meglehetősen gyenge forgalom volt, mindössze 200 b. m. középfinom posztógyapjú adatott el 114—115 frtjával, 200 b. m. kartoly gyapjú 92—93 frtjával és 200 b. m. tiszavidéki kétnyiretű téli gyapjú 75—76 frtjával 56 klgrammonként. Durva gyapjúban, melyek máskor ez idő tájt nagy forgalomban részesülnek tulajdonosoknak túlzott követelése miatt üzlet nem fejlődhetett ki és hogy ezen gyapjunemben némi üzlet létre jöhessen, az áraknak 10 százalékkal kellene lejjebb szállniok.

Gabona-árak:

minimum és maximum: Budapest aug. 6. | Bécs aug. 6.

Buza	11·85 — 12·65 frt	11·00 — 12·80 frt
Rozs	8·50 — 8·70 frt	9·20 — 9·95 frt
Árpa, takarmány	6·30 — 6·50 frt	— — — frt
Árpa, szeszfőzésre	— — — frt	9·00 — 9·70 frt
Árpa, seres	— — — frt	— — — frt
Zab	6·70 — 7·00 frt	6·65 — 7·20 frt
Törökbuza	6·20 — 7·00 frt	6·95 — 7·20 frt

Budapesti marhavásár aug. 2-án. Összes felhajtás 1574 db. nagy és 3001 db. apró marha. Ebből eladott 32 db. bika, 1173 db. ökör, 716 db. vágó tehén, 320 db. fejős tehén, 133 db. bival, 1102 db. borjú, — db. bárány, 1899 db. birka. Árak: bika darabonként 85—162 frt, ökör páronként 185—330 frt, vágó tehén páronként 125—240 frt, fejős tehén darabonként 87—205 frt, bival páronként 168—295 frt, borjú darabonként 7—28 frt, bárány páronként — — frt, birka párja 9—16 frt. Húsarak 100 kilonként: ökörhús 49—52 frt, tehénhús 46—49 frt, borjúhús 60—82 frt, bivalhus 42—45 frt.

Bécsi marhavásár aug. 2-ikán. Összes felhajtás 2589 drb és pedig 1711 drb. magyar, 678 drb. lengyel és 150 drb. német fajta, melyből 2465 drb. ökör, 18 drb. tehén, 45 drb. bika és 11 drb. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 54—58·50 frt, lengyel 55—57 frt, német 54—59 frt, tehén 53—55·50 frt, bika 50—53 frt, bival 46 frt. Lában darabonként 105—260 frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár aug. 6-án. (Az első magyar sertéshizláló és kölcsönelőező részvénytársaság jelentése.) Mivel a szükséglet sokkal nagyobb volt, mint a felhajtás és kivitelre is jelentékeny mennyiségű sertés vásároltatott, könnyű áru pedig készletben nincsen, azért a heti üzlet emelkedő árak mellett élénken folyt le. Nyerészkedésre egy nagyban hizláló 1000 drb. 180 klgr. súlyú sertést 57½ kron vásárolt be.

Jegyzett árak: magyar válogatott áru 250—280 klgr. 53½—54 kr. 180—220 klgr. 53½—54½ kr. Öreg 300 klgr. tuli 51—52 kr., vidéki sertés 52½—53½ kr. Transitóban: szerbiai 51—53 kr, romániai 50—53½ kr., tüskés 51—52 kr. tiszta klgrkint.

Takarmány árak: tengeri dánái 6·35 frt, román 6·40 frt, árpa 6·80 frt. Helyi állomány: július 27-én maradt: 77,024 drb; hozzáhajtott: alvidékről kövér 3212 drb., sovány 278 drb., Szerbiából 2167 drb., Romániából 825 drb., magyar államvasuttal 441 drb., budai vámoknál 34 drb., együtt 6957 drb., összesen 83,981 drb. Elhajtott: Felvidékre 484 drb., Bécsbe (m. h. 411 drb.) 2981 drb., Csehországba 886 drb., Bodenbachon át 3737 drb., Ruttkán át 1446 drb., Budapesti fogyasztás 1772 drb., Kültelki fogyasztás 80 drb., m. államvasuttal 76 drb., együtt 11,462 drb., marad állomány 72,519 drb. A részvény szállásokban 13,196 db. van elhelyezve.

Az egészségrendőri és transito szállásokban maradt július 27-éről 6369 drb., hozzáhajtott: szerbiai 2167 drb., romániai 825 drb., együtt 2992 drb. összesen 9361 drb., elhajtott 4463 drb., marad állomány 4898 drb. és pedig 2194 drb. szerbiai, 2704 drb. román. Az egészségi vizsgálatnál eddig 2304 drb. a fogyasztás alól kivonatott és technikai célokra feldolgoztatott.

Disznózsir: kész áru hordóval együtt 65·50—66 frt, augusztus havi kötésben hordó nélkül 64·50—65 frt.

Szalonna: vidéki szalonna 60½—61 frt, városi áru 62½—63 frt, füstölt szalonna 68½—69 frt.

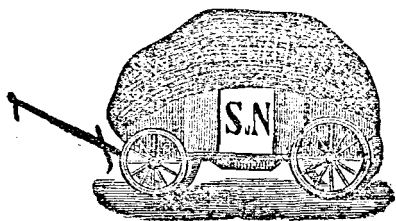
Bécsi sertésvásár aug. 2-ikán. Összes felhajtás 3183 drb. és pedig 927 drb. nehéz, 1089 drb. középnehéz és 1167 drb. süldő; melyből 1706 drb. magyar, 1167 drb. orosz-lengyel, 250 drb. szerb és 60 drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 49—50 frt, középnehéz 45—48 frt, süldő 38—46 frt; szalonna és zsir 68—68·50 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

H i r d e t é s e k.

(19.)

(4-5)

VIZMENTES-PONYVÁK

gabona-, asztag-, cséplőgép- és mozdonyok számára legjobb minőségben és legjutányosabb árak mellett kaphatók:

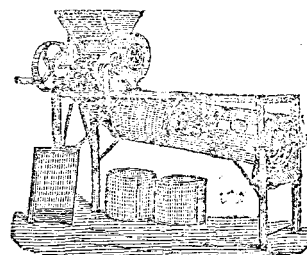
SCHOTTOLA ERNŐ és NEOSCHIL

gyári raktárában.
Budapest, Váci-körút 28. szám.

Legjobban osztályozásra alkalmas!

Eredeti **Mayer** trieur

22,000
gép
használat-
ban

A gyári jel-
vény
kivántassék

(20.) (3-10.)

GROSSMANN J.

váci körút 76. BUDAPEST váci körút 76.

P i a c z i á r a k.

A heti vásár		Egy hectoliter vagy metermázsá*						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
helye	sapja	tiszta buza	elogy buza	rozs	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marhahús
á r a k r a j e z á r o k b a n											
Beszterce	aug. 2	750	600	500	—	250	400	270	140	300	36
Brassó	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Csik-Szereda	aug. 3	775	—	525	350	275	500	210	80	200	36
Déda*	aug. 2	1150	850	630	—	360	680	590	220	320	40
Déva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erzsébetváros	aug. 6	675	550	450	—	130	375	250	200	300	44
Fogarás	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K. Fehérvár*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sy.-Sz.-Niklós	julius 30	1000	—	600	475	300	500	300	—	160	40
—	aug. 4	770	—	490	—	230	400	300	300	300	46
Kolozsvár	aug. 4	920	870	725	545	213	510	250	140	450	44
H-Vásárhely*	aug. 4	920	870	725	545	213	510	250	140	450	44
Nagy-Enyed	aug. 4	885	735	585	—	131	390	290	190	260	44
N.-Szobon	aug. 5	760	640	440	—	230	430	180	110	300	46-48
Szegesvár	aug. 4	670	525	465	—	215	370	140	100	160	44
S.-Sz.-György	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sz.-Régen*	aug. 4	879	791	835	—	817	500	210	120	250	40
Sz.-udvarhely	aug. 2	773	650	580	—	250	425	240	60	240	40

*) A csillaggal jelelt árak metermázsára értendők.

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 50 krajával számítottak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden k. ülön díj nélkül írás szerint akarhányszor változtathatják.

Az „Erdélyi gazda” hirdetési díjszabályzata.

A kívánt tér megnevezése	széri hirdetésnél									
	fizetendő forint									
	1-3	4-6	7-12	13-18	19-24	25-30	31-36	37-42	43-52	
1/16 v. egész oldal	7	20	35	65	95	120	140	160	180	210
2/16 v. fél „	4	10	18	33	48	60	70	80	90	105
3/16 v. negyed „	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53
4/16 v. nyolczad oldal	2	3	5	9	12	15	18	20	23	27
5/16 v. tizenhatod „	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14

Ezenkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és

lapunk t. előfizetői

25% vagyis egy negyedrészt engedményben részesülnek ha hirdetésük beküldéskor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.